

Dnr Af-2016/191118

Datum: 2016-06-21

Avsändarens referens: Ku2016/- 00504/D

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande: Betänkande av utredningen för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)

Arbetsförmedlingen har av Kulturdepartementet ombetts lämna svar på ovanstående betänkande och lämnar härmed sitt yttrande.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis har Arbetsförmedlingen följande synpunkter:

- Arbetsförmedlingen avstyrker förslaget om kravet att myndigheter ska återrapporera kontakter med civilsamhället. Om ett av syftet med återrapporering är att det skulle skapa bättre förutsättningar till att samråd sker mellan myndigheter och civilsamhället behöver det definieras vilka kontakter som menas, på strategisk nivå, lokal nivå och i vilket sammanhang dessa kontakter tas. Samverkansmöjligheterna behöver stärkas i andra sammanhang genom att förenkla befintliga regelverk i första hand. Det bör även finnas en tydlighet när det gäller vilka förväntningar till samarbete myndigheter har i förhållande till civilsamhället.
- Enligt betänkandets förslag vill man inte införa en lag som innebär registrering av ideella föreningar. Inte heller en frivillig sådan. Arbetsförmedlingen avstyrker betänkandets förslag då en registrering ökar möjligheten för Arbetsförmedlingen att kunna bedöma om företaget lever upp till den definition som avgör om det är ett arbetsintegrerat socialt företag eller inte, vilket kan ha avgörande betydelse för handläggning inom myndigheten. Arbetsförmedlingen bedömer att det är

Arbetsförmedlingen
BESÖKSADRESS: Hälsingegatan 38
POSTADRESS: Arbetsförmedlingen
113 99 Stockholm

Tel: 0771-600000 | Fax: 08-508 801 99
E-post: arbetsformedlingen@arbetsformedlingen.se
arbetsformedlingen.se

av stor vikt att skapa en tydlig och reglerad registreringsfunktion av dessa föreningar då det ofta är avgörande för att Arbetsförmedlingen ska kunna säkerställa god kvalitet och minska risken för felaktig beslutshandling och felaktiga utbetalningar.

- Arbetsförmedling tillstyrker förslaget om civilsamhällets deltagande i mottagandet av asylsökande. Insatser inom civila samhället kan vara värdefulla för att förbereda inför arbetsförberedande insatser samt komplettera Arbetsförmedlingens utbud av stöd och service.
- Arbetsförmedlingen tillstyrker betänkandets förslag att utreda frågan om att skapa en författningsreglerad definition av begreppet arbetsintegrerat socialt företag. En tydlig definition är direkt avgörande för att Arbetsförmedlingen ska kunna utveckla samarbetet med arbetsintegrerande sociala företag. Det skulle underlätta vid ex vis upphandlingar.
- Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget att förbättra civilsamhällets möjligheter att delta i offentlig upphandling. Civilsamhällets förutsättningar är skiftande och deras kapacitet och kunskap om upphandlingsförfarandet ser olika ut. Behovet av vägledande information och råd samt stöd är därför betydande, likaså behovet av att veta var de arbetsintegrerade sociala företagen kan hitta information om pågående upphandlingar, som idag kan vara svårt att hitta.

Arbetsförmedlingens synpunkter

I det följande lämnas Arbetsförmedlingens synpunkter på betänkandets förslag med en fördjupning och beskrivning. Numrering och rubricering utgår från betänkandets skrivning.

4.1.4 Att företräda en grupp- civilsamhället som röstbärare och opinionsbildare

Arbetsförmedlingen avstyrker förslaget om att myndigheter ska återrapportera de kontakter man haft med civilsamhället. Betänkandet menar att en återrapportering bl.a. skulle skapa bättre förutsättningar till att samråd sker mellan myndigheter och civilsamhället.

Arbetsförmedlingen bedömer att resultatet av en sådan återrapport kan tendera att inte motsvara förväntningarna utan att det definieras vilken typ av kontakter som avses. Om det ska bli en förväntad effekt behöver detta utvecklas och förklaras närmare. Utvecklingen av samråd bör istället skapas i andra sammanhang genom att skapa utrymme inom regelverk samt förändra dessa så att samarbete underlättas. Arbetsförmedlingen menar även ett förtydligande behövs när det gäller förväntningarna myndigheterna har i förhållande till samråd med civilsamhället.

5.1.1 Samhällets bristande tilltro och förståelse för civilsamhället

Betänkandet föreslår att det inte bör införas en lag om registrering av ideella föreningar och för närvarande inte heller en lagreglerad frivillig registrering av ideella föreningar.

Arbetsförmedlingen avstyrker förslaget då vi ser att det finns ett behov av ett register för ideella föreningar och liknande organisationer och dess företrädare/ huvudmän. Arbetsförmedlingen anser att möjlighet att ingå affärsförbindelser med det civila samhället försvåras på grund av avsaknaden av tillförlitlig information om aktörernas organisationsform och officiella företrädare. Detta medför en osäkerhet kring aktörernas juridiska status. Innan en myndighet ingår avtal med en extern aktör ska det först kontrolleras om det föreligger någon uteslutningsgrund och därefter leverantörernas lämplighet enligt lag (2007:1 091) om offentlig upphandling. För att kunna genomföra dessa kontroller krävs bland annat att aktörens företrädare är identifierade, att det finns en transparens i aktörens ekonomiska redovisning och registrering i ett offentligt register. En lagreglerad registrering skapar nödvändiga förutsättningar för att

fånga grundläggande information om respektive förening och dess syfte. Utredningen påpekar behovet hos vissa civila aktörer att förbli självständiga och ”icke transparenta”. Skulle ett frivilligt register införas kan de civila aktörer som önskar ingå affärsförbindelser med offentliga aktörer registrera sig samtidigt som de som inte har dessa ambitioner kan förbli oregistrerade. Arbetsförmedlingen anser att frågan om en lagreglerad frivillig registrering av ideella föreningar och andra civila aktörer bör utredas vidare. En sådan utredning bör även ta ställning till vilka uppgifter ett sådant register bör innehålla samt eventuell sekretessreglering.

5.2.7 Civilsamhällets deltagande i mottagandet av asylsökande

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget att ge civilsamhället ökade förutsättningar för att delta i mottagandet av asylsökande. Det finns stora vinster med att civilsamhället ännu mer och på ett mer långsiktigt sätt kan bidra till att göra väntan på ett uppehållstillstånd mer meningsfull. Arbetsförmedlingen bedömer att det kan bidra till att etableringen i samhället påskyndas vilket gynnar samtliga instanser i samhället. Civila samhället kan inom integrationsområdet fylla en viktig funktion, exempelvis genom att erbjuda hälsofrämjande och förebyggande aktiviteter, friskvårdsaktiviteter, sociala aktiviteter och föreningsaktiviteter. Insatser inom civila samhället kan därmed förbereda inför arbetsförberedande insatser samt komplettera Arbetsförmedlingens utbud av stöd och service.

5.2.8 Civilsamhällets deltagande i insatser på Arbetsmarknadsområdet. Betänkandet föreslår att det ska utredas om det bör införas en författningsreglerade definition av arbetsintegrerade sociala företag.

Arbetsförmedlingen tillstyrker betänkandes förslag då det är direkt avgörande för att Arbetsförmedlingen ska kunna skapa avtal och ta beslut som direkt riktar sig till arbetsintegrerade sociala företag. I dag är det svårt att utföra kontroll av arbetsgivare som driver föreningsverksamhet under associationsformerna ideell förening och stiftelse. Arbetsförmedlingen saknar möjlighet till insyn i dessa företag till skillnad från ex vis ett aktiebolag. Parallellt så behöver arbetsintegrerade sociala företag hitta en gemensam definition som förenar dem och avskiljer andra organisationer. En tydlig definition är avgörande för att Arbetsförmedlingen ska kunna rikta upphandlingar direkt mot

arbetsintegrerade sociala företag, och för våra arbetsförmedlare att göra kvalificerade bedömningar, något som behövs i samband med beslut om Lönebidrag

Önskvärt är även att den befintliga frivilliga förteckningen över arbetsintegrerade sociala företagen via webbplatsen Sofisam.se får en officiell status och uppdateras varje år. Det är även av stort värde att begreppet används på ett enhetligt vis.

6 Förslag för att förbättra civilsamhällets möjligheter att delta i offentlig upphandling

Arbetsförmedlingen tillstyrker betänkandets förslag och vill understryka vikten av ett förslag enligt ovan. För att underlätta för civilsamhället att kunna delta i upphandlingar är behovet av vägledning och information och råd stort. Många representanter från civilsamhället har i dag svårt att konkurrera i upphandlingssammanhang där priset är avgörande före kvalitet. Då en ny lag om offentlig upphandling är planerad att införas under 2017 bör ny vägledning ta sikte på upphandlingar som lyder under nya regelverket. Utvecklandet av upphandlingskriterier som tar sikte på att fånga upp det mervärde som det civila samhällets aktörer potentiellt kan erbjuda kan vara till stor hjälp för upphandlade myndigheter. Arbetsförmedlingen anser att instruktionen till upphandlade myndigheter bör innehålla en uppmaning att vid framtagandet av dessa kriterier inhämta yttrande från såväl det civila samhällets aktörer som representanter från upphandlade myndigheter. Detta gäller även i de fall civilsamhällets organisationer inte kan konkurrera vad gäller stordriftsfördelar och tillgång till kapital som t.ex. ett kommersiellt drivet företag kan ha. Även i de fall där kvalitet viktas högre än pris (dvs. när tilldelningsgrunden är ekonomiskt mest fördelaktiga anbud tillämpas) kan priset ändå bli avgörande, om kraven på kvalitet sätts så att alla deltagande leverantörer bedöms leva upp till dem i lika hög grad.

På Arbetsförmedlingens vägnar

Mikael Sjöberg
generaldirektör

Ingela Sagulin
Handläggare

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Mikael Sjöberg.

Ärendet har föredragits av Ingela Sagulin.

I den slutliga handläggningen av ärendet har direktören för Avdelningen Marie Linell-Persson samt sektionschef Susanne Engberg deltagit.